

CYKL ZAJĘĆ Z „HOBBITA” J.R.R. TOLKIENA

Proponowany tutaj cykl zajęć z „Hobbita” jest efektem mojej kilkuletniej pracy dydaktycznej z dziećmi i młodzieżą. Może być zrealizowany w gimnazjum na profilu rozszerzonym, lub na zajęciach dodatkowych. Składa się z dziewięciu ramowych scenariuszy lekcji, do których dołączam sprawdzian dostosowany do cyklu oraz propozycje tematów prac pisemnych. Dodatkowo zamieszczam propozycje imprez oraz zajęć ponadplanowych, które można przeprowadzić niezależnie od całości: na lekcji języka polskiego, kółku polonistycznym, lekcji bibliotecznej, czy nawet na godzinie wychowawczej. Podane poniżej scenariusze można skrócić i przystosować do profilu ogólnego. Dodatkowo załączam również test czytania ze zrozumieniem oparty na fragmencie z „Hobbita” wraz z kryteriami oceniania.

V. DZIECI ILUVATARA – PRZEGLĄD PLEMION ZAMIESZKUJĄCYCH ŚRÓDZIEMIE

Czas trwania: 90 minut

UWAGA: Kilka dni wcześniej nauczyciel wyznacza chętnych uczniów, którzy przychodzą na lekcję przebrani za przedstawicieli różnych plemion. Każdy z nich ponadto przygotowuje (lub odczytuje dany przez nauczyciela) opis szczepu, z którego pochodzi. Zadaniem reszty klasy jest zanotowanie najważniejszych informacji. Jeśli jednak nie jest to możliwe, nauczyciel lub referujący dyktuje notatkę. Następnie uczniowie zadają pytania przedstawicielom poszczególnych ludów Śródziemia.

CHARAKTERYSTYKA PLEMION ZAMIESZKUJĄCYCH ŚRÓDZIEMIE:

1. Hobbici

Hobbici to mieszkańcy Shire (we „Władcy Pierścieni” poznajemy również hobbitów z Bree). Są niskiego wzrostu: niżsi od krasnoludów, ale wyżsi od liliputów. Mają radosne usposobienie. Mieszkają w zadbanych norkach ziemnych. W wolnym czasie śpiewają stare pieśni oraz słuchają pradawnych opowieści. Pasjami popalają fajkowe ziele i popijają piwo. W życiu dążą do tego, by zapewnić sobie wygodę oraz by syto i smacznie zjeść. Jedzą zazwyczaj 6 posiłków, albo i więcej, nigdy nie gardzą darmowym obiadem. Hobbici są skłonni do tycia, zwłaszcza w pasie. Nie noszą obuwia, gdyż ich stopy są naturalnie owłosione i przystosowane do chodzenia po kamieniach. Potrafią poruszać się bezszelestnie, tak, że trudno ich zauważyć. Nie używają jednak czarów. Lubią stateczność i spokój. Nigdy nie podróżują, gdyż nie lubią przygód – ponieważ to kojarzy im się z problemami i niewygodą. Jeżeli jednak znajdują się w opałach, stają się przedsiębiorczy i odważni.

2. Duzi Ludzie

<http://tolkien.com.pl/ennorath/srod/ludzie.php>

Ludzie żyjący w Trzeciej Erze Śródziemia są zupełnie podobni do współczesnych nam ludzi. Mają różne charaktery. Niektórzy są dobrzy, szlachetni i wspaniałomyślni, inni źli i występni. Są ludzie mężni i odważni, jak Bard; oraz tchórzliwi i żądni władzy, jak władca Miasta na Jeziorze.

3. Elfy

<http://tolkien.com.pl/ennorath/srod/elfy.php>

Elfy to starsze dzieci Iluvatara i najpiękniejsi mieszkańcy Śródziemia. Nie umierają – w odróżnieniu od ludzi – i żyją przez tysiące lat. Jednakowoż mogą zginąć w walce. Długie życie nuży ich jednak i – gdy czują, że ich czas w Śródziemiu się wypełnił – udają się do Szarych Przystani, by odpłynąć za morze. W „Hobbicie” poznajemy elfów pochodzących z różnych szczepów: elfy leśne, wysokie, lekkie, podziemne (gnomy) oraz elfy morskie. W innych dziełach Tolkiena podział elfów wygląda już troszkę inaczej.

Ludzie wyróżniali następujące grupy elfów:

- Elfy Dostojne, czyli Wysokiego Rodu (np. Elrond), którzy powrócili z Dalekiego Zachodu;
- Elfy Średnie, czyli Sindarowie (np. Thranduil, król elfów z Mrocznej Puszczy), którzy nigdy nie widzieli światła Amanu;
- Elfy Ciemne, czyli Leśne, które nigdy nie podróżowały na Zachodnie Wybrzeża i nie pragnęły zobaczyć Amanu.

Elfy kochają muzykę, śpiew i taniec. Choć różnią się między sobą, to jednak wszystkie są bez wyjątku dobrymi istotami. Wszakże wadą leśnych elfów jest to, że nie ufają nieznanym.

4. Krasnoludy

<http://tolkien.com.pl/ennorath/srod/krasnolud.php>

Są nieco więksi od hobbitów, ale za to całkowicie różni. Noszą długie, zadbane brody, które często zaplatają w warkocze

. Uwierają się w zakapturzone płaszcze oraz w żelazne kolczugi i hełmy. Krasnoludy uzbrojone są w topory, którymi władają najlepiej ze wszystkich mieszkańców Śródziemia. Mieszkają w skalnych jaskiniach i podziemnych pałacach. Są doskonałymi rzemieślnikami i kowalami. Kochają złoto, klejnoty i szlachetne metale, np. mithril. Wytwarzają wiele cennych przedmiotów, są mistrzami w budowie murów i twierdz obronnych. Ongi plemię to mieszkało pod Samotną Górą, niedaleko miasta Dal, spustoszonego później przez Smauga. Najświetniejszym królestwem krasnoludów jest Moria (nazywana przez krasnoludów Khazad-dûm), o której szerzej możemy przeczytać we „Władcy Pierścieni”.

5. Gobliny, czyli orkowie

<http://tolkien.com.pl/ennorath/srod/orkowie.php>

Są to okrutne, przewrotne i do gruntu złe istoty nienawidzące elfów i ich przyjaciół oraz wszelkich szczęśliwych stworzeń. Zamieszkują jaskinie i pieczary, gdyż nie znoszą światła dziennego. Z natury są niedbałe, brudne i brutalne: więźniów traktują źle, okładając ich batami. Są stale głodne, żywią się końmi, kucami, osłami i innymi, o wiele gorszymi rzeczami. Potrafią być świetnymi budowniczymi (budują tunele i szyby kopalni), ale nigdy nie wytwarzają pięknych przedmiotów, gdyż piękno jest im obce. Zajmują się wyrabianiem broni: szczególnie udają im się młoty, siekiery i miecze, sztylety, kilofy i kleszcze oraz narzędzia tortur. Często zmuszają do niewolniczej pracy jeńców, których przetrzymują w lochach swoich jaskini, póki ci nie zemrą z braku powietrza i światła. Gobliny często sprzymierzają się z wilkami i wargami – jak to miało miejsce podczas Bitwy Pięciu Armii, w której zostały pokonane dzięki sojuszowi trzech plemion: ludzi, elfów i krasnoludów.

6. Trolle

Trolle to olbrzymie istoty o wielkich, grubo ciosanych twarzach. Są bezmyślni i mówią prostackim, a często szkaradnym językiem. Chętnie pijają piwo; żywią się zaś wszelkimi istotami żywymi, których przedtem pieką w płomieniach ogniska. Najchętniej jadają ludzi, ale nie gardzą też pieczonymi krasnoludami, których nienawidzą. Są skłonni do kłótni i bójki. Trolle powstałi ze skały na szyderstwo z Entów. Mieszkają pod ziemią i boją się światła, bowiem w blasku dnia obracają się w kamień. W powieści poznajemy trzy trolle: Williama, Berta i Toma, którzy planowali urządźć sobie ucztę z krasnoludów.

Autor: Cecylia Buczko
tekst pobrany ze strony: <http://www.tolkien.com.pl/ennorath>

MATERIAŁY:

BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA:

J.R.R. Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*, tłum. M. Skibniewska, Iskry, W-wa 1997.

BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA:

R. Foster, *Encyklopedia Śródziemia*, Amber, W-wa 1998.

J. Carpenter, *Wizjoner i marzyciel*, Alfa, W-wa 1997. – Biografia pisarza (może być również inna pozycja biograficzna dotycząca Tolkiena) – z tej pozycji pochodzi biografia przygotowana przez nauczyciela.

A. Kubala, *Przewodnik po nazwach miejscowych Śródziemia*, Amber, W-wa

J.R.R. Tolkien, *Władca Pierścieni*, tłum. M. Skibniewska, wyd. Muza, W-wa 2002.

J.R.R. Tolkien, *Silmarillion*, tłum. M. Skibniewska, wyd. Amber, W-wa 2007.

J.R.R. Tolkien, *Niedokończone opowieści*, wyd. Amber, W-wa 2007.

K.W. Fonstad, *Atlas Śródziemia*, Amber, W-wa 2007.

D. Day, *Pierścień Tolkiena*, Amber, W-wa 1997.

MATERIAŁY DODATKOWE:

Rekwizyty (elementy stroju, fajka, mapy, itd...) (wymienione są każdorazowo w „Uwagach”)

UWAGA: Każdorazowo nauczyciel informuje uczniów, jaki będzie temat kolejnych zajęć, by ci mogli się przygotować. Standardowym zadaniem domowym jest zebranie przez uczniów informacji potrzebnych do przeprowadzenia zajęć. Nie wystarczy, że nauczyciel będzie przygotowany. Wymagane jest również, by uczniowie orientowali się w omawianym temacie. Wówczas lepiej przyswoją sobie wiadomości i bardziej docenią powieść Tolkiena.